

Izmjene poreza na dohodak u RH

Puzar, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Šibenik / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:792938>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova
Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI STUDIJ

Ivana Puzar

IZMJENE POREZA NA DOHODAK U
REPUBLICI HRVATSKOJ
Završni rad

Šibenik, lipanj 2020.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI STUDIJ

IZMJENE POREZA NA DOHODAK U
REPUBLICI HRVATSKOJ
Završni rad

Kolegij: Financiranje javne uprave

Mentor: Jelena Žaja, mag. oec.

Student/ica: Ivana Puzar

Matični broj studenta: 1219059507

Šibenik, lipanj 2020.

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. POREZ I POVIJESNI RAZVOJ POREZA.....	2
2.1. Pojam i definicija poreza.....	2
2.2. Povijesni razvoj.....	3
2.3. Klasifikacija poreza.....	4
2.4. Načela i ciljevi oporezivanja.....	6
3. POREZ NA DOHODAK.....	7
3.1. Pojam, vrste i izvori dohotka.....	10
3.2. Primici koji se ne smatraju dohotkom.....	12
3.3. Porezni obveznik.....	14
3.4. Porezna osnovica.....	15
3.5. Osobni odbitak.....	15
3.6. Porezne stope.....	19
4. PROGRESIVNOST OPOREZIVANJA.....	21
5. RAZVOJ POREZA NA DOHODAK U REPUBLICI HRVATSKOJ I POREZNA REFORMA.....	23
5.1. Razvoj poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj.....	23
5.2. Izmjene Poreza na dohodak – Četiri faze Porezne reforme 2016. – 2020.....	25
5.2.1. Prva faza porezne reforme.....	26
5.2.2. Druga faza porezne reforme.....	28
5.2.3. Treća faza porezne reforme.....	29
5.2.4. Četvrta faza porezne reforme.....	30
6. DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA.....	33
6.1. Što je nesamostalni rad?.....	33
6.2. Primici od nesamostalnog rada i izdaci.....	33
6.3. Dohodak od nesamostalnog rada.....	34
7. ZAKLJUČAK.....	37
LITERATURA.....	38

IZMJENE POREZA NA DOHODAK U REPUBLICI HRVATSKOJ

IVANA PUZAR

Babindub 5a, Zadar, puzar.ivana.13@gmail.com

Porezi su najvažniji instrument prikupljanja prihoda u državi. Među najvažnije i najizdašnije spada porez na dohodak koji je neposredan i subjektan, a pada na teret dohotka koji ostvaruju fizičke osobe što u najvećoj mjeri predstavljaju plaće i mirovine. Oporezivanje je prisutno u svim povijesnim fazama i razvijalo se sukladno stupnju društvenog razvitka. U Republici Hrvatskoj se porez na dohodak prvi put pojavljuje krajem 1990. godine, a zakonom reguliran kao takav se počinje primjenjivati od 1994. Od tada do danas zakon je podlegao mnogim reformama, izmjenama i dopunama sve u cilju smanjenja ukupnog poreznog opterećenja poreznog obveznika, izgradnje pravednijeg, stabilnijeg, učinkovitijeg i jednostavnijeg poreznog sustava. Glavnina izmjena odnosila se na promjene u visini osobnog odbitka, povećanje poreznih olakšica, broja i visine poreznih stopa, širenje poreznih razreda te proširenje vrste primitaka koji ne podliježu oporezivanju.

(39 stranica / 00 slika / 05 tablica / 03 grafa, 16 literaturnih navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u: Knjižnici Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: (porez na dohodak, osobni odbitak, porezna stopa, porezna reforma, dohodak od nesamostalnog rada)

Mentor: Jelena Žaja, mag. oec.

Rad je prihvaćen za obranu: 30.06.2020.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Polytechnic of Šibenik

Final paper

Department of Administration

Undergraduate Professional Study in Administrative Law

INCOME TAX CHANGES IN THE REPUBLIC OF CROATIA

IVANA PUZAR

Babindub 5a, Zadar puzar.ivana.13@gmail.com

Taxes are the most important means of revenue collection in the state. The income tax, which is one of the most important and the most lucrative ones, is immediate, adjusted and is charged on the income made by legal persons, the majority regarding pensions and salaries. Taxation has been present in every historical period and has evolved in accordance with the level of social development. In the Republic of Croatia, the income tax first appeared at the end of 1990, and its legally regulated implementation started in 1994. From that date up to now, the law has been subject to many reforms, alterations and amendments, all with the purpose of decreasing the overall tax burden upon the taxpayer and the creation of a more just, stable, efficient and less complex tax system. The major part of the alterations referred to the alterations regarding the height of personal deductions, the increase of tax breaks, the number and height of tax rates, the broadening of tax brackets and the expansion of incomes not subject to taxation.

(39 pages / 00 images/ 05 tables/ 03 graphs, 16 literature entries / language of the original:

Croatian)

The thesis is stored in: The Polytechnic of Šibenik library

Key words: (income tax, personal deduction, tax rate, tax reform, employment income)

Mentor: Jelena Žaja, mag. oec.

The thesis was accepted: 30.06.2020.

1. UVOD

Porez na dohodak je jedan od najvažnijih, najizdašnijih i najkompleksnijih poreznih prihoda države. Spada u kategoriju izravnih ili neposrednih poreza jer su njime opterećeni prihodi odnosno dohodak fizičkih osoba, a koje oni ostvaruju nesamostalnim radom, samostalnom djelatnosti, imovinom i imovinskim pravima, kapitalom i dohodak ostvaren na drugi način. Također bismo mogli reći da je subjektni jer vodi računa o osobi poreznog obveznika kao i njegovoj ekonomskoj snazi budući se prilikom oporezivanja dohotka pojedinca uzima u obzir i njegova obiteljska situacija odnosno omogućuje se korištenje raznih olakšica čime se porezni obveznici porezno rasterećuju.

Porez na dohodak je relativno noviji porezni oblik, a u Republici Hrvatskoj je reguliran zakonom prvi put 1994. godine, međutim karakteriziraju ga česte izmjene iz čega bi se dalo zaključiti da je nestabilan, a stabilnost je osim pravednosti, izdašnosti, jednostavnosti i učinkovitosti jedan od najvažnijih obilježja koji je poželjan sa svaki porezni sustav. Upravo stoga je porezna politika svih dosadašnjih vladajućih sustava u Republici Hrvatskoj imala za cilj pojednostavniti porezni sustav, učiniti ga što pravednijim i stabilnijim, a pritom čim je moguće više rasteretiti porezne obveznike plaćanja poreza što je rezultiralo, između ostalih, čestim izmjenama Zakona o porezu na dohodak, a osobito u periodu od 2016. do 2020. godine u kojem se porezna reforma provela u četiri faze.

Cilj ovog rada je približiti sam pojam poreza, povijesni razvoj oporezivanja, vrste i karakteristike porez na dohodak te vrlo česte izmjene i porezne reforme, s naglaskom na dohodak od nesamostalnog rada. Također je cilj prikazati kompleksnost oporezivanja dohotka od nesamostalnog rada i kroz usporedbe obračuna plaće prikazati koliko i na koji način navedene izmjene utječu na dohodak pojedinca i njegovo porezno opterećenje.

2. POREZ I POVIJESNI RAZVOJ POREZA

2.1. Pojam i definicija poreza

Postoji bezbroj različitih definicija poreza i teško je naći jednu koja bi odgovarala svakom vremenu, prostoru i stupnju društvenog razvitka.

Prema Montesquieu „Porez je dio imetka koji svaki građanin daje državi da drugi dio može sigurno posjedovati.“

A. Wagner je stajališta da je „porez prisilni doprinos gospodarskih jedinica, dijelom za pokriće zajedničkih državnih potreba i javnih izdataka, a dijelom služi za drugačiju raspodjelu nacionalnog dohotka.“

W. Wittmann kaže da su „porezi prisilno davanje bez konkretne odnosno posebne protuusluge onog kome to davanje pripada.“

S. Radić pak smatra da je „porez ustavnim putem unaprijed točno određen prinos što ga državljani moraju plaćati razmjerno svojoj imovini ili prema svojoj privrednoj sposobnosti.“

S. Posilović: „Porezi su takva javna podavanja koja se daju državi ili drugim javnim tijelima prema odredbi zakona iz imovine, odnosno iz dohotka pojedinca u svrhu ostvarivanja opći svrha, bez posebne protučinidbe.“¹

„Porezi su najznačajniji instrumenti prikupljanja prihoda u svim državama.“²

Prema Općem poreznom zakonu porezi su javna davanja, odnosno novčana davanja i prihod su proračuna koji se koristi za podmirivanje proračunom utvrđenih javnih izdataka.³

Dakle, porez je najvažniji prihod svake države. Mogli bismo reći da su porez i država uzajamno povezani te da bez države ne bi bilo poreza niti obratno bez poreza ne bi bilo države. Pojam poreza se razvijao kroz povijest sukladno ekonomskim, političkim, socijalnim i mnogim drugim prilikama u društvu i državi. Porez je oblik prisilnog davanja koji nameće država, nije namjenski usmjeren i nema izravnu protučinidbu.⁴

U novijem poreznom sustavu kao najizdašniji porezi ističu se porez na dodanu vrijednost porez na dobit te porez na dohodak koji je ujedno i jedan od najsloženijih poreznih oblika.

¹<http://www.efzg.unizg.hr/UserDocsImages/fin/nsokol/1.%20POJAM%20I%20VRSTE%20JAVNIH%20PRIHODA%202015.pdf> (pristupljeno 10.04.2020.)

² Jelčić, B. (2001) *Javne financije*. Zagreb: RRiF Plus, str.33.

³ Opći porezi zakon, NN 108/18, članak.2. st.1. i 2.

⁴ Nađ, T. (2016) Povijest poreza na dohodak u RH. Financijski klub. Dostupno na: <http://finance.hr/povijest-poreza-na-dohodak-u-rh/> (pristupljeno 12.4.2020.)

Država najviše prihoda ubire iz poreza da dodanu vrijednost, a odmah zatim iz poreza na dohodak, koji je jedan od najsloženijih poreznih oblika.

2.2. Povijesni razvoj

“Ništa u ovom svijetu nije sigurno – osim smrti i poreza!” izjavio je američki državnik Benjamin Franklin (1706-1790). I nije se prevario, jer iako se nekima mogu činiti kao nužno zlo, porezi postoje još od najranijih dana civilizacije. Oporezivanje se, prema Adamsu, pokazalo kao vrlo pouzdan barometar društvenog reda, te ništa tako pouzdano ne govori o naciji kao njezin porezni sustav. Društvo se najbolje može ocijeniti prema tome tko i zašto plaća poreze, kako se razrezuju, prikupljaju i troše. Drugim riječima, i sama povijest ljudskih sloboda usko je isprepletana s poviješću oporezivanja.⁵

U antičkom Egiptu oporezivanja su bili oslobođeni svećenici i crkveni posjedi. Dolaskom Arapa na Bliski istok od 7. do 9. stoljeća nakon Krista lista poreznih izdataka je proširena pa su uvedene i porezne iznimke za državne službenike u upravi, vojnike, svećenike, pustinjake i bolesne. Ujedno, pojedini porezni oblici poput glavarine su se ukinuli za one koji su prihvatili i promijenili vjeroispovijest točnije za one koji su prešli na islam. Nadalje, u srednjovjekovnoj Europi od 10. do približno 14. stoljeća crkve su uglavnom bile izuzete od oporezivanja, a što je obuhvaćalo i zemljišta u njihovu vlasništvu, što je rezultiralo time da se u Rusiji samostani i opatije prošire po cijeloj zemlji i osiguraju prostrane i bogate posjede u vlasništvu crkve koji se nisu morali oporezivati. Ujedno, svećenstvo nije moralo plaćati mostarine i cestarine, što je potaknulo mnoge engleske trgovce da putuju sjevernom Europom preodjeveni u hodočasnike ili svećenike na vjerskoj dužnosti. U doba vladavine Petra Velikog (1696. – 1718.) oporezivala se hrana, renta, odjeća, konji, šeširi, čizme, stanovi, mlinovi, ribnjaci, pčelinjaci, podrumi, dimnjaci, voda, javna kupališta, pa čak i brade, a jedini muškarci koji su bili oslobođeni tog poreza bili su svećenici.⁶

⁵ Bratić, V. (2007) Prikaz knjige C. Adams: Za dobro i zlo – utjecaj poreza na kretanje civilizacije. Financijska teorija i praksa, 30 (1), str. 85-88.

⁶ Bejaković, P. (2012) Odrednice pravednosti, učinkovitosti i administrativne složenosti poreznih izdataka. U Bratić, V. i Fabris, M., ur. Zbornik radova s konferencije: *Skrivena javna potrošnja: Sadašnjost i budućnost poreznih izdataka*. Zagreb: Institut za javne financije.

O razvoju poreznih oblika može se govoriti tek u 20. stoljeću kada je gospodarski razvitak i razvoj kapitalizma doveo do stvaranja novih struktura oporezivanja u kojem najveću zastupljenost ima porez na dohodak, porez na dobit te porez na promet (porez na dodanu vrijednost i posebni porezi na potrošnju).⁷

2.3. Klasifikacija poreza

Porezne oblike je moguće klasificirati prema različitim kriterijima, a najpoznatija je podjela na:⁸

- *neposredne i posredne* ovisno o tome da li je porez prevaljen ili ne. Porezni oblici kod kojih su porezni obveznik i porezni destinator različite osobe su posredni porezi, a porezi gdje se izravno oporezuje porezni obveznik i gdje je porezni obveznik i porezni destinator jedna te ista osoba su neposredni porezi,
- *subjektne i objektne* ovisno o tome da li se prilikom oporezivanja uzima u obzir cjelovita ekonomska slika i porezna snaga poreznog obveznika ili se pritom ne vodi računa o osobi poreznog obveznika,
- *sintetičke i analitičke* ovisno o tome da li se prilikom oporezivanja poreznog obveznika uzimaju u obzir prihodi iz svih izvora koji se zbrajaju ili se pak oporezuje pojedini prihod ili imovina neovisno tko je prihod ostvario ili posjeduje imovinu, kao i neovisno o tome da li osim tih prihoda i te imovine porezni obveznik ostvaruje druge prihode, odnosno ima drugu imovinu,
- *opće i namjenske* - za opće poreze je karakteristično da olakšavaju kontrolu trošenja oporezivanjem ubranih sredstva, osiguravaju transparentnost sustava oporezivanja, pridonose učinkovitijem raspolaganju poreznim prihodima dok su namjenski (destinirani) porezi oni kod kojih je cijeli iznos ubranog poreza, odnosno jedan njegov dio, vezan uz točno utvrđen rashod kao što je na primjer doprinosi za mirovinsko osiguranje, koje radnici izdvajaju iz bruto plaće, strogo su određeni za isplatu mirovina,
- *pretpostavljene i faktične (činjenične)* ovisno o tome da li se porez utvrđuje prije nego je nastupila činjenica za utvrđivanje porezne obveze u kojem slučaju govorimo o pretpostavljenim, ili se porezna obveza utvrđuje nakon što je nastupila činjenica odnosno

⁷ Jelčić, B. (2001) *Javne financije*. Zagreb: RRiFPlus, str.222.

⁸ Jelčić, B. (1994) *Financijsko pravo i financijska znanost*. Zagreb: Narodne Novine d.d.

onda kad su poznati podatci ili činjenice koji se uzimaju u obzir za utvrđivanje porezne obveze u kojem slučaju govorimo o faktičnim,

- *po vrijednosti i specifične* - Kod poreza po vrijednosti oporezivanje se obavlja na osnovi stvarne ili procijenjene vrijednosti poreznog objekta, porezna obveza se utvrđuje u određenom postotku od porezne osnovice, dok se kod specifičnih poreza porezna obveza utvrđuje na osnovi nekih mjernih jedinica,
- *fundirane i nefundirane* - U fundirane poreze su tako bili uvršteni porezni oblici kojima su se oporezivali oni prihodi ostvareni od imovinskih objekata, kao npr. od zemljišta, zgrada, vrijednosnih papira, strojeva i druge opreme, a zatim i porezni oblici prošireni i na sve druge prihode koji su imali sigurnu, stalnu i trajnu osnovu, a ostvareni su bez rada poreznog obveznika, dok su nefundirani oni porezni oblici kojima se oporezuju prihodi ostvareni osobnim radom - neovisno o tome jesu li ti prihodi ostvareni iz radnog odnosa ili pak obavljanjem određene djelatnosti,
- *redovne i izvanredne* ovisno o tome da li se ubiru trajno, iz godine u godinu, a sredstva prikupljena njihovom naplatom služe mahom za podmirivanje redovnih državnih rashoda, ili se pak ubiru izvanredno da bi se njime financirali zadaci i mjere iz nadležnosti države koji nemaju trajan karakter,
- *reparticijske i kvotne* - kod reparticijskih poreza propisima je točno utvrđen iznos koji treba ubrati oporezivanjem dok kod kvotnih poreza porezni obveznici unaprijed znaju visinu svoje porezne obveze, ali nije poznat ukupni prihod koji će biti ubran oporezivanjem,
- *osnovne i dopunske* - pojedini porezi su činili osnovu poreznog sustava međutim tijekom vremena su dobili dopunski karakter, kao što su na primjer prihodi ubrani oporezivanjem imovine početkom 20. stoljeća bili u poreznim prihodima velikog broja zemalja zastupljeni s visokim postotnim udjelom, dok danas postoje kao takvi, ali ne čine glavninu državnih prihoda.

2.4. Načela i ciljevi oporezivanja

Poželjan porezni sustav neke države zasniva se na četiri važna načela:

- *učinkovitost* podrazumijeva da porezni sustav ne smije remetiti učinkovitu alokaciju* resursa;⁹ Učinkovitost se mjeri odnosom prihoda što ih država ubere oporezivanjem te ukupnost troškova toga postupka.¹⁰
- *pravednost* podrazumijeva da porezi trebaju biti pravedno i razumno raspoređeni između pojedinaca u društvu;
- *jednostavnost i provedivost* - za poreznu administraciju porezi moraju uz razumni fiskalni trošak, biti jednostavni za ubiranje, a za porezne obveznike ne smiju biti presloženi da bi se razumjeli;
- *izdašnost i elastičnost* znači da se porezima treba ubrati dovoljno sredstava u državnu blagajnu, ali da pritom budu elastični odnosno da se mogu prilagođavati promjenama gospodarskih prilika.¹¹

Ciljeve oporezivanja okvirno je moguće podijeliti na:

- *fiskalne* koji imaju zadaću namaknuti državi što je moguće više novca,
- *nefiskalne* koji služe provođenju raznih drugih politika od državnog interesa (ekonomske, socijalne, demografske, turističke, ekološke).¹²

⁹ *alokacija (srednjovj. lat. allocatio: smještanje, doznačivanje), raspoređivanje i uporaba sredstava, ljudi, troškova, vremena i dr. za različite namjene. Svrha joj je postići maksimalan učinak raspoloživim sredstvima, odn. minimalan utrošak onoga čime se raspolaže. <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=1930> (pristupljeno 12.04.2020.)

¹⁰ Jurković, P. (2002) *Javne Financije*, Zagreb: Masmedia.

¹¹ Kesner-Škreb, M. (1995) Načela oporezivanja. *Financijska praksa*, 19 (1)

¹² Mijatović, N. (2004) Ciljevi oporezivanja. *Pravo i porezi*, br. 9, str. 46.

3. POREZ NA DOHODAK

Porezni sustav predstavlja ukupnost svih poreza koji funkcioniraju u nekoj zemlji, a oni se razlikuju od zemlje do zemlje obzirom da postoje razni čimbenici koji na to utječu. Neki od tih čimbenika su ustavno uređenje zemlje, veličina teritorija, broj stanovnika kao i gustoća naseljenosti, demografska struktura, veličina javnog sektora itd.

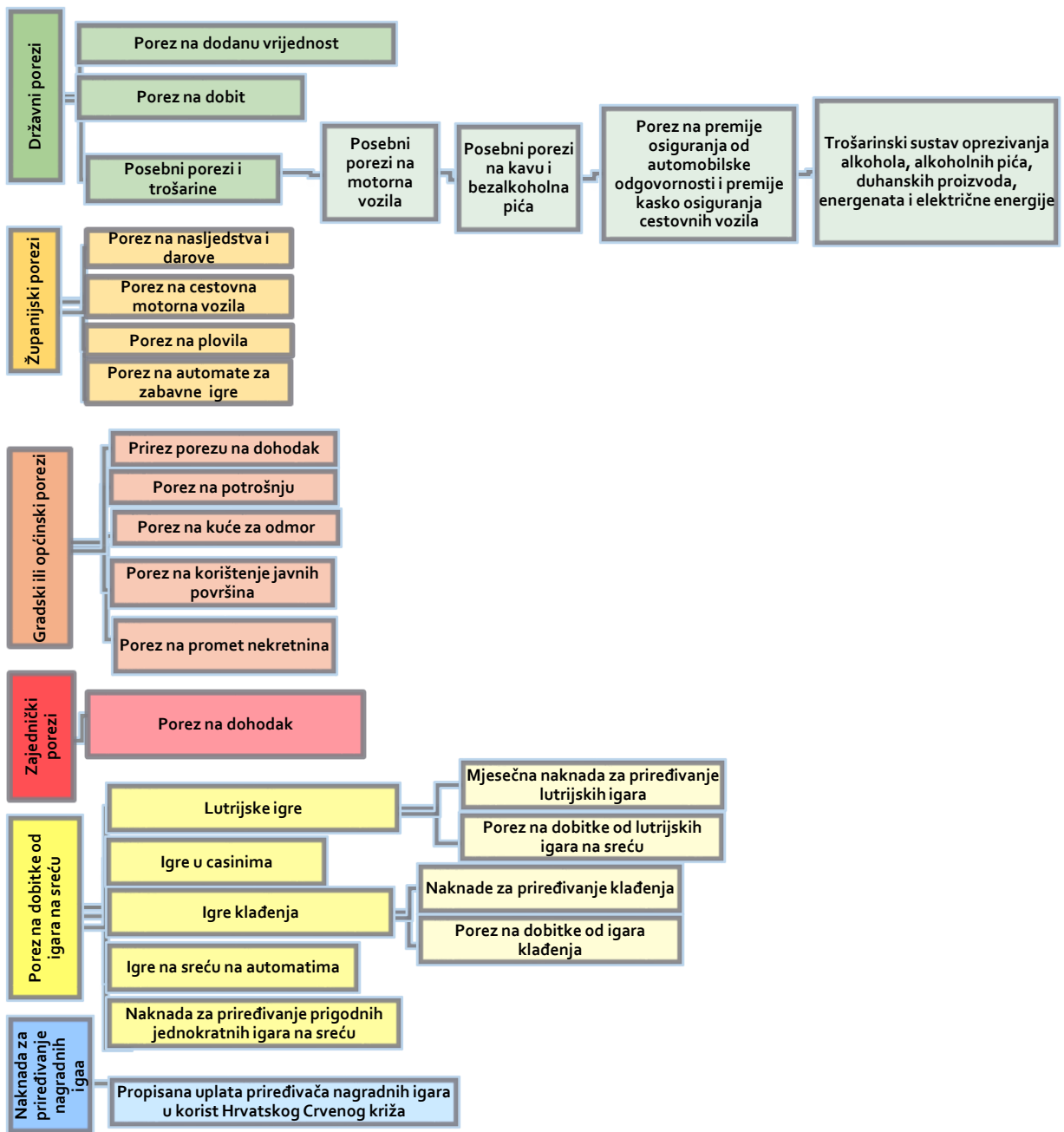
U hrvatskom poreznom sustavu Porez na dohodak je porezni oblik koji spada u skupinu zajedničkih poreza. Do stupanja na snagu novog Zakona o financiranju jedinica lokalne samouprave od 01. siječnja 2018. godine prihod od poreza na dohodak se dijelio između države, županija, gradova i općina, a navedenom izmjenom se sredstva ubrana od ovog poreza slijevaju u županijski, gradski i općinski proračun.¹³ Navedenom izmjenom zakona nastojao se postići jednostavniji i pravedniji način raspodjele prihoda od poreza na dohodak, ali i osnažiti proračune jedinica lokalne samouprave u svrhu financiranja decentraliziranih funkcija, dok bi se u okviru drugih zakonskih propisa poticao regionalni razvoj i demografska obnova.¹⁴ Teret tog oporezivanja pada na fizičke osobe po načelu teritorijalnosti.

U svrhu dobivanja šire slike o mjestu poreza na dohodak u cjelokupnom poreznom sustavu na sljedećoj slici se daje prikaz svih skupina poreza u poreznom sustavu RH.

¹³ NN 127/17, Članak 5. cit Zakona

¹⁴ <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/drzava-nece-vise-vidjeti-prihod-od-poreza-na-dohodak-to-ide-jedinicama-lokalne-samouprave-20170918>

Porezni sustav Republike Hrvatske čine:¹⁵

Izvor: izrada autora, prema službenim stranicama Porezne uprave RH, dostupno na: https://www.porezna-prava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/naslovna_tablica_psrh.aspx

¹⁵ Prema: Službene stranice Porezne uprave RH , www.porezna-uprava.hr (pristupljeno 18.04.2020.)

Porez na dohodak je iznimno kompliciran porezni oblik. Pri tom problemu nisu povezani samo s poteškoćama pri nastojanju da se što je moguće točnije utvrdi porezna osnovica, nego su oni prisutni i pri utvrđivanju poreznih oslobođenja i olakšica, kako u kvalitativnom tako i u kvantitativnom smislu. Naime, porez na dohodak je porezni oblik koji je usko vezan uz osobu poreznog obveznika.¹⁶ Smatra se najosobnijim poreznim oblikom, subjektivnim porezom, jer uzima u obzir osobne okolnosti poreznog obveznika. Porezne vlasti zanima osobna situacija svakog poreznog obveznika pa pritom vodi računa o radnom stažu, broju uzdržavanih članova, stupnjevima invaliditeta obveznika i ostalim obilježjima.¹⁷

Osim samog poreza na dohodak koji se dijeli između lokalne i regionalne razine vlasti, u ovom kontekstu je važno objasniti i pojam prireza porezu na dohodak. Prirez je dodatni porez koji se plaća povrh poreza na dohodak. Prihodi od prireza pripadaju isključivo općini ili gradu poreznog obveznika, a oni tim prihodima financiraju svoje decentralizirane funkcije, a ukoliko tako ostvareni prihod nije dovoljan kako bi se podmirili minimalni financijski standardi tada država intervenira i sredstvima iz fonda izravnjanja.¹⁸ Pod pojam decentralizirane funkcije ubrajaju se: osnovno i srednje školstvo, centri za socijalnu skrb, domovi za starije i nemoćne osobe, zdravstvo, javne vatrogasne postrojbe.¹⁹

Dakle, predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave svojom odlukom propisuje plaćanje prireza porezu na dohodak obveznicima sa svoga područja. Tako utvrđeni iznos pripada jedinici lokalne samouprave na području koje je prebivalište ili uobičajeno boravište obveznika plaćanja prireza porezu na dohodak.

Osnovica za izračun prireza je utvrđeni iznos poreza na dohodak.

Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave može svojom odlukom propisati plaćanje prireza porezu na dohodak, i to:

- općina po stopi do 10%
- grad s manje od 30.000 stanovnika po stopi do 12%
- grad s više od 30.000 stanovnika po stopi do 15%
- Grad Zagreb po stopi do 18%.²⁰

¹⁶ Jelčić, B., (2001) *Javne financije*. Zagreb: RRif Plus, str. 221

¹⁷ Šimurina, N., Šimović, H., Mihelja Žaja, M. i Primorac, M. (2012) *Javne Financije u Hrvatskoj*. Zagreb: Ekonomski fakultet u Zagrebu, str. 143

¹⁸ Bronić Mihaela, (travanj 2007), Kako se dijele prihodi od poreza i prireza na dohodak?, Newsletter Instituta za javne financije, broj 27. Dostupno na: <http://www.ijf.hr/newsletter/27.pdf> (pristupljeno 23.6.2020.)

¹⁹ Članak 3.st.2. Uredbe o načinu financiranja decentraliziranih funkcija te izračuna iznosa pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 2019. godinu (NN 272019)

²⁰ Članak 21. Zakon o lokalnim porezima, NN. 115/16, 101/17.

3.1. Pojam, vrste i izvori dohotka

Dohodak je razlika između primitaka priteklih u poreznom razdoblju i izdataka nastalih u istom poreznom razdoblju, a temelji se na načelima blagajne. Mogli bismo reći drugim riječima da je dohodak novčani iznos koji neka osoba ostvari u određenom razdoblju.

Kada govorimo o primicima mislimo na sva dobra kao što su novac, stvari, materijalna prava, usluge i drugo, dok se izdacima smatraju svi odljevi dobara s novčanom vrijednošću izvršeni radi ostvarivanja ili osiguranja primitaka, a utvrđuju se primjenom načela blagajne.

Dohodak se utvrđuje kao godišnji dohodak ili konačni dohodak. *Godišnjim dohotkom* smatra se dohodak koji ima izvor u primicima od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti i drugim primicima koji se ne smatraju konačnim. *Konačnim dohotkom* se smatra dohodak koji ima izvor u primicima od imovine i imovinskih prava, kapitala te drugim primicima koji se smatraju konačnim. Dohodak se također može utvrđivati i u paušalnom iznosu i tako utvrđeni dohodak smatra se konačnim.²¹

Izvori dohotka su primici ostvareni od:

- nesamostalnog rada,
- samostalne djelatnosti,
- kapitala,
- imovine i imovinskih prava,
- drugih primitaka,

a dohodak dobiven iz navedenih izvora se oporezuje sukladno važećem Zakonu o porezu na dohodak²², Općem poreznom zakonu²³ kao i Pravilniku o porezu na dohodak²⁴ kojim se detaljnije razrađuje provedba Zakona o porezu na dohodak kao i način izvješćivanja o doprinosima za obvezna osiguranja prema Zakonu o doprinosima.

- *Dohotkom od nesamostalnog rada* smatraju se svi primici koje poslodavac u novcu ili u naravi isplaćuje ili daje radniku po osnovi radnog odnosa, prema propisima koji uređuju

²¹ Članak 12. Zakona o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, u svezi s člankom 5. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, NN 106/18

²² NN 115/16, 106/18, 121/19 i 32/20

²³ NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 42/20

²⁴ NN 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19 i 1/20

radni odnos, a to su: plaća, primici po osnovi naknada, potpora, nagrada i drugog, koje poslodavac isplaćuje ili daje radnicima iznad propisanih iznosa, plaća koju radniku umjesto poslodavca isplati druga osoba, naknada članu uprave i/ili izvršnom direktoru koji kao radnik u radnom odnosu obavlja određene poslove za poslodavca sukladno zakonu kojim se uređuju radni odnosi, premije osiguranja koje poslodavci plaćaju za svoje radnike po osnovi životnog osiguranja, dopunskog, dodatnog i privatnoga zdravstvenog osiguranja, dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja iznad propisanog iznosa i osiguranja njihove imovine i svi drugi primici koje poslodavac isplaćuje ili daje radniku vezano uz radni odnos i odnos poslodavca i radnika.²⁵

- *Dohotkom od samostalne djelatnosti* smatra se dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, dohodak od slobodnih zanimanja i dohodak od poljoprivrede i šumarstva, samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika, veterinarara, odvjetnika, javnih bilježnika, revizora, inženjera, arhitekata, poreznih savjetnika, stečajnih upravitelja, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika i druge slične djelatnosti, samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika, veterinarara, odvjetnika, javnih bilježnika, revizora, inženjera, arhitekata, poreznih savjetnika, stečajnih upravitelja, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika i druge slične djelatnosti, predavačka djelatnost, odgojna djelatnost i druge slične djelatnosti, djelatnost novinara, umjetnika i športaša.²⁶
- *Dohotkom od kapitala* smatraju se primici po osnovi kamata, izuzimanja imovine i korištenja usluga na teret dobiti tekućeg razdoblja, kapitalni dobiti, udjeli u dobiti ostvareni dodjelom ili opcijskom kupnjom vlastitih dionica, dividende i udjeli u dobiti na temelju udjela u kapitalu, a koji su ostvareni u poreznom razdoblju.²⁷
- *Dohotkom od imovine i imovinskih prava* smatra se razlika između primitaka po osnovi najamnine, zakupnine, iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima i organiziranja kampova, primitaka od vremenski ograničenog ustupa autorskih prava, prava industrijskog vlasništva i drugih imovinskih prava u skladu s posebnim propisima, primitaka od otuđenja nekretnina i imovinskih prava i izdataka koji su poreznom obvezniku u poreznom razdoblju nastali u svezi s tim primicima.²⁸
- *Drugi dohodak* je razlika između svakoga pojedinačnog primitka koji se ne smatra primitkom određenim po osnovi nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, imovine i

²⁵ Članak 21. Zakona o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20

²⁶ Članak 29. Zakona o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20

²⁷ Članak 64. Zakona o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20

²⁸ Članak 56. Zakona o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20

imovinskih prava, kapitala, umanjen za propisane izdatke iz članka 39. stavaka 4. i 5. Zakona o porezu na dohodak.²⁹

Dohodak od osiguranja u koji su se ubrajale uplaćene i porezno priznate premije ugovora životnog osiguranja s obilježjem štednje i dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja trećom fazom porezne reforme od 01. siječnja 2019. godine više se ne smatra dohotkom.

Među karakteristična obilježja poreza na dohodak možemo izdvojiti:³⁰

- *veliku financijsku izdašnost* što znači da porezne vlasti žele što veći broj poreznih obveznika kako bi mogli namaknuti što više novca u državnu blagajnu,
- *komplíciranost* jer je važno voditi računa o svakom obvezniku,
- *elastičnost* koja dolazi do izražaja kroz progresiju,
- *djelotvoran* je instrument socijalne i ekonomske politike jer se poreznim stopama i olakšicama na određeni način uvažava mogućnost poreznog opterećenja za svakog pojedinog poreznog obveznika sukladno njegovim obiteljskim prilikama,
- *skup* je jer zahtijeva veliku administraciju.

3.2. Primici koji se ne smatraju dohotkom

Prema Zakonu o porezu na dohodak dohotkom se ne smatraju:

- izravne uplate premije osiguranja za dokup dijela doživotne mirovine određene prema zakonu kojim se uređuje mirovinsko osiguranje koji bi osiguranik ostvario da je navršio određenu starosnu dob i/ili određeni mirovinski staž,
- obiteljske mirovine i invalidnine koje djeca ostvaruju nakon smrti roditelja prema zakonu kojim se uređuje mirovinsko osiguranje i zakonu kojim se uređuju prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji
- državne nagrade ustanovljene propisima koje donosi Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske, nagrade jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisane statutom tih jedinica i novčane nagrade za osvojenu medalju na olimpijskim igrama, paraolimpijskim igrama i olimpijskim igrama gluhih te svjetskim i europskim

²⁹ Članak 39. Zakona o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20

³⁰ <http://www.efos.unios.hr/javne-financije/wp-content/uploads/sites/204/2013/04/V.-POREZNI-SUSTAV-RH-2017.pdf> (pristupljeno 18.04.2020.)

prvenstvima planirane za te namjene u državnom proračunu Republike Hrvatske i proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

- primici koje fizičke osobe ostvaruju po osnovi darovanja pravnih i fizičkih osoba, a za zdravstvene potrebe, a do 01. siječnja 2019. godine izmjenama Zakona o porezu na dohodak uključuju se i primici koje osobe ostvaruju za *operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala, te troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove*³¹, rješavanje kojih nije plaćeno obveznim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, a pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava,
- potpore zbog zbrinjavanja ratnih invalida i članova obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata
- socijalne potpore
- doplatak za djecu i novčani primici za opremu novorođenog djeteta, primici po osnovi potpora za novorođenče, odnosno potpora za opremu novorođenog djeteta koje isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica
- primici osoba s invaliditetom, osim plaća i mirovina
- potpore zbog uništenja i oštećenja imovine zbog elementarnih nepogoda
- potpore zbog uništenja i oštećenja imovine zbog ratnih događaja
- nasljedstva i darovi
- primici od otuđenja osobne imovine
- odštete koje nisu u svezi s gospodarskom djelatnošću
- primici ostvareni na nagradnim natjecanjima ili natjecanjima, raspisanim pod jednakim uvjetima uz mogućnost sudjelovanja svih osoba i dozvoljenim igrama na sreću prema posebnom zakonu
- novčani dodaci uz mirovinu koje umirovljenicima isplaćuju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica, te jednokratni novčani dodaci koji se isplaćuju uz mirovine na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske ili na temelju posebnog propisa
- jednokratne potpore koje djeci u slučaju smrti roditelja isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju svojih općih akata te pravne i fizičke osobe

³¹ Članak 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, NN 106/18

- pomoći i potpore koje neprofitne organizacije isplaćuju svim svojim članovima pod istim uvjetima iz sredstava prikupljenih članarinama koja nisu ostvarena obavljanjem djelatnosti koja podliježe obvezi plaćanja poreza na dobit, *te članovima uže obitelji preminulog člana neprofitne organizacije*³² a temeljem statuta i odluka nadležnih tijela neprofitnih organizacija
- primici po osnovi ugovora o osiguranju života i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja³³

Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak od 01. siječnja 2019. godine dohotkom se više ne smatraju ni sljedeći primici:

- udžbenici, radne bilježnice i bilježnice koje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave daju učenicima osnovnih i srednjih škola na redovitom školovanju odnosno novčane naknade koje iste isplaćuju za te svrhe na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica
- formalni i neformalni programi obrazovanja nezaposlenih osoba, a koje se financiraju iz državnog proračuna i/ili proračuna lokalne i područne samouprave i/ili fondova Europske unije i drugih međunarodnih fondova.³⁴

3.3. Porezni obveznik

Pod poreznim obveznikom Zakon o porezu na dohodak smatra fizičku osobu koja ostvaruje dohodak iz nekog od izvora dohotka (npr. prima plaću, mirovinu, ostvaruje umjetnički ili autorski honorar i dr.), pri čemu ta osoba može biti rezident ili nerezident. Rezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj ima prebivalište ili uobičajeno boravište te fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema prebivalište ni uobičajeno boravište, a zaposlen je u državnoj službi Republike Hrvatske i po toj osnovi prima plaću. Nerezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, a u Republici Hrvatskoj ostvaruje dohodak koji se oporezuje prema odredbama Zakona o porezu na dohodak.³⁵

Ako više fizičkih osoba zajednički ostvaruje dohodak, porezni obveznik je svaka fizička osoba zasebno i to za svoj udio u zajednički ostvarenom dohotku. Porezni obveznik je i

³² Članak 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, NN 106/18

³³ Članak 8. Zakona o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20

³⁴ Članak 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, NN 106/18

³⁵ Članak 3. i 4. Zakona o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20

nasljednik za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavitelj ostvario do svoje smrti. Nasljednik je istodobno i porezni obveznik za dohodak koji mu pritječe iz naslijeđenih izvora dohotka. Predujam poreza na dohodak odnosno porez na dohodak nasljedniku se utvrđuje po istom izvoru dohotka koji se utvrđivao ostavitelju.³⁶

3.4. Porezna osnovica

Jedan od najvažnijih elemenata oporezivanja je porezna osnovica. O poreznoj osnovici, o određenim oslobođenjima i olakšicama, kao i o primijenjenoj poreznoj stopi ovisi porezno opterećenje obveznika, odnosno ovisi ekonomska snaga kojom porezni obveznik raspolaže poslije oporezivanja. Za izračun porezne osnovice poreza na dohodak uzima se neto prihod odnosno dohodak koji se dobiva tako da se od ukupnog dohotka odbiju svi troškovi što ih je imao porezni obveznik pri ostvarenju dohotka,³⁷ a zatim se na dobivenu poreznu osnovicu kao razliku svih primitaka i svih izdataka, utvrđuje predujam poreza na dohodak po stopama od 24 % odnosno od 36 % , tako dobiveni iznos se zatim uvećava za iznos prireza utvrđen po stopama koje određuju svojim propisima jedinice lokalne (regionalne) samouprave.

Godišnju osnovicu poreza na dohodak čini ukupan iznos dohotka od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti i drugog dohotka koji se ne smatra konačnim, a umanjeno za osobni odbitak.³⁸ Dakle, godišnjom poreznom prijavom se utvrđuje konačna porezna obveza poreznog obveznika za cijelo porezno razdoblje, odnosno za jednu kalendarsku godinu.

3.5. Osobni odbitak

Osobni odbitak predstavlja dio dohotka koji je neoporeziv, odnosno koji umanjuje poreznu osnovicu jer postoji stajalište da mora postojati egzistencijalni minimum koji ne bi trebalo oporezivati nego ostaviti na raspolaganje pojedincu. Sva suvremena porezna zakonodavstva predviđaju oslobođenja ili olakšice pri plaćanju poreza, u pravilu za dio dohotka što je obvezniku nužan za egzistenciju, uzdržavanje članova obitelji i namirenje osnovnih životnih potreba.³⁹ Osobni odbitak čini osnovni osobni odbitak koji se uvećava za ostale osobne

³⁶ Članak 2. Zakona o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20

³⁷ Jelčić, B. et. al. (2008) *Financijsko pravo i financijska znanost*. Zagreb: Narodne novine d.d., str. 126.-127

³⁸ Članak 18. Zakona o porezu na dohodak , NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20

³⁹ Uljanić.I., Bartolec.S. (2015) Osobni-odbitak značajke, povijesni pregled i izmjene. *Porezni vjesnik* 1/2015, str.46-47.

odbitke koji se priznaju poreznom obvezniku za uzdržavanje članova uže obitelji i uzdržavanje djece. Osnovni odbitak se zatim uvećava sukladno propisanom koeficijentu ovisno o tome da li porezni obveznik ima uzdržavanog člana uže obitelji ili djece. Kada je riječ o porezu na dohodak u hrvatskom zakonodavnom sustavu česte su bile izmjene propisa o osnovnom osobnom odbitku i ostalim odbicima te koeficijentima po kojima se izračunavaju. Tako je na primjer osnovni osobni odbitak prema Zakon porezu na dohodak⁴⁰ do 01. siječnja 2017. godine iznosio 2.600,00 kuna, dok je poreznom reformom donesen novi Zakon o porezu na dohodak⁴¹ kojim je propisano da osnovni osobni odbitak iznosi 3.800,00 kuna, dok se nije temeljem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak⁴², koji je stupio na snagu 01. siječnja 2020. godine, povećao na iznos od 4.000,00 kuna. Osnovica za izračun osobnog odbitka iznosi 2.500,00 kuna, što znači da se tako utvrđena osnovica uvećava za propisane koeficijente (faktore) koji daju konačno točan iznos osobnog odbitka.

Ukoliko se osvrnemo na kretanje visine osobnog odbitka od samih početaka oporezivanja dohotka možemo vidjeti da je visina istoga konstanto rasla tako da je sa početnih 332,00 kune narasla na 4.000,00 kuna što je vidljivo u sljedećem tabelarnom i grafičkom prikazu.

Tabela br. 1: Osnovni osobni odbitak 1994. – 2020.

OSNOVNI OSOBNI ODBITAK 1994. - 2020.	
razdoblje	iznos /kn
1.1.1994. - 1.2.1994.	332,00
1.2.1994. - 30.06.1994.	400,00
1.7.1994. - 31.12.1994.	500,00
1.1.1995. - 31.12.1996.	700,00
1.1.1997. - 31.12.1998.	800,00
1.1.1999. - 31.3.2000.	1.000,00
1.4.2002. - 31.12.2002.	1.250,00
1.1.2003. - 31.12.2004.	1.500,00
1.1.2005. - 30.6.2008.	1.600,00
1.7.2008. - 29.02.2012	1.800,00
1.3.2012. - 31.12.2014.	2.200,00
1.1.2015. - 31.12.2016.	2.600,00
1.1.2017. - 31.12.2019.	3.800,00
od 1.1.2020.	4.000,00

Izvor: izrada autora⁴³

⁴⁰ NN 136/15

⁴¹ NN 115/16

⁴² NN 121/19

⁴³ Prema: Uljanić I., Bartolec.S. (2015) Osobni-odbitak značajke, povijesni pregled i izmjene, *Porezni vjesnik* 1/2015

Graf 1: Prikaz kretanja osnovnog osobnog odbitka od 1994. do danas

Izvor; izrada autora⁴⁴

U Tabeli 2. vidljiv je prikaz osnovnog osobnog odbitka i uvećanja istoga koji se primjenjuje od 01. siječnja 2020. godine sukladno Zakonu o porezu na dohodak.

⁴⁴ Ibid.

Tabela br. 2. Osnovni osobni odbitak i uvećanje osnovnog osobnog odbitka

Osnovni osobni odbitak i uvećanje osnovnog osobnog odbitka od 1.1.2020. godine:

<i>OSOBNİ ODBITAK</i> <i>(faktore osobnog odbitka se zbraja)</i>	<i>Faktor</i>	<i>Mjesečna svota (kn)</i>	<i>Godišnja svota (kn)</i>
Osnovni osobni odbitak	1,6 ¹	4.000,00	48.000,00
Uzdržavani članovi uže obitelji	0,7	1.750,00	21.000,00
Prvo dijete	0,7	1.750,00	21.000,00
Drugo dijete	1,0	2.500,00	30.000,00
Treće dijete	1,4	3.500,00	42.000,00
Četvrto dijete	1,9	4.750,00	57.000,00
Peto dijete	2,5	6.250,00	75.000,00
Šesto dijete	3,2	8.000,00	96.000,00
Sedmo dijete	4,0	10.000,00	120.000,00
Osmo dijete	4,9	12.250,00	147.000,00
Deveto dijete ²	5,9	14.750,00	177.000,00
Porezni obveznik i svaki uzdržavani član uže obitelji i svako dijete, ako su osobe s invaliditetom	0,4	1.000,00	12.000,00
Porezni obveznik i svaki uzdržavani član uže obitelji i svako dijete ako su osobe kojima je rješenjem, na temelju posebnih propisa, utvrđena 100% invalidnost po jednoj osnovi i/ili koji radi invalidnosti imaju, a u skladu s posebnih propisima, pravo na doplatak za pomoć i njegu ³ , odnosno prava na osobnu invalidninu	1,5	3.750,00	45.000,00

¹Mjesečni osnovni osobni odbitak se izračunava kao umnožak koeficijenta 1,6 i osnovice osobnog odbitka (1,6 x 2.500,00 kn = 4.000,00 kn)

²Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava za 1,1 više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete

³U ovim slučajevima porezni obveznik ne može koristiti osobni odbitak za invalidnost (faktor 0,4) niti za sebe niti za uzdržavanu osobu s invaliditetom

Izvor: <http://ccenterclient.porezna-uprava.hr/view.asp?file=osobnogodbitka.XML> (pristupljeno 03.05.2020.)

Primjer:

Dakle, ako uzmemo za primjer poreznog obveznika čiji je dohodak utvrđen u iznosu od 10.500,00 kuna, a isti uzdržava dvoje djece, od dohotka je potrebno oduzeti 4.000,00 kuna osnovnog osobnog odbitka, zatim 1.750,00 kuna osobnog odbitka na ime prvog djeteta te oduzeti iznos od 2.500,00 kuna za uzdržavanje drugog djeteta pa bi tako naposljetku došli do iznosa od 2.250,00 kuna koji predstavlja oporezivi dio dohotka poreznog obveznika, odnosno poreznu osnovicu.

3.6. Porezne stope

„Porezna stopa označuje onaj dio porezne osnovice, za koji će se ona smanjiti da bi porezni obveznik podmirio svoju poreznu obavezu, odnosno svoj porezni dug. Porezne stope utvrđuju se — u pravilu — u postotku (u nekim slučajevima i u promilu) od porezne osnovice. Iznimno se porezne stope utvrđuju u apsolutnom iznosu.“⁴⁵ Porezne stope obično se prikazuju kao postotak ubranog poreza u odnosu na neku fiksnu poreznu osnovicu, a mijenja se o prirodi samog poreza.⁴⁶

Donošenjem novog Zakona o porezu na dohodak⁴⁷ koji je stupio na snagu 01. siječnja 2017. godine utvrđeno je da se godišnji porez na dohodak plaća se po stopi od 24% na poreznu osnovicu do visine 210.000,00 kuna te po stopi od 36% na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 210.000,00 kuna, koji je bio na snazi do 31. prosinca 2019. godine nakon čega je, počevši od 01. siječnja 2020. godine, godišnja porezna osnovica promijenjena na iznos od 360.000,00 kuna. Stopa od 24 % primjenjuje se tako za poreznu osnovicu do iznosa od 360.000,00 kuna, a stopa od 36 % za iznose koji prelaze navedenu osnovicu.

Porezna stopa od 24 % tako se primjenjivala na mjesečnu poreznu osnovicu od 17.500,00 kuna, odnosno porezna stopa od 36 % na mjesečnu poreznu osnovicu od 17.500,00 kuna počevši od 01. siječnja 2017. godine zaključno sa 31. prosinca 2019. godine sukladno Zakonu o porezu na dohodak. Navedena porezna osnovica se zatim počevši od 01. siječnja 2020. godine uvećava na iznos od 30.000,00 kuna, tako da se do tog iznosa primjenjuje stopa od 24 % , na iznos iznad 30.000,00 kuna stopa od 36 %.

Prilikom utvrđivanja godišnje porezne obveze poreznog obveznika godišnja porezna osnovica za primjenu stope od 24% uvećava se za ostvareni iznos drugog dohotka iz članka 39. Zakona o porezu na dohodak⁴⁸ uz uvjet da iznos tako ostvarenog dohotka godišnje ne prelazi peterostruki iznos osnovice osobnog odbitka.⁴⁹

⁴⁵ B. Jelčić, *Nauka o financijama i financijsko pravo*, Zagreb: Narodne novine d.d.

⁴⁶ Kesner-Škreb, M. (1997) Stope poreza na dohodak. *Financijska praksa*, 20 (4), str. 583-585. Dostupno na: http://www.ijf.hr/pojmovnik/stope_poreza_na_dohodak.htm (pristupljeno 03.05.2020.)

⁴⁷ NN 115/16

⁴⁸ NN 115/16

⁴⁹ Članak 19. Zakona o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20

Porezne stope do 01. siječnja 2017. Zakonom o porezu na dohodak su iznosile 12 %, 25 % i 40 %.

Tabela br.3. Prikaz poreznih stopa i mjesečne osnovice od 2016. do 2020.

Prikaz promjena poreznih stopa i mjesečne porezne osnovice			
Stopa	Porezni razredi		
	2016.	2017. - 2020.	2020.
12%	do 2.200,00		
24%		do 17.500,00	do 30.000,00
25%	2.200,00 - 13.200,00		
26%		od 17.500,00	od 30.000,00
40%	od 13.200,00		

Izvor: izrada autora

4. PROGRESIVNOST OPOREZIVANJA

U području oporezivanja razlikujemo tri vrste poreznih stopa i to: proporcionalne, progresivne i regresivne.

Proporcionalne porezne stope se ne mijenjaju promjenom porezne osnovice, odnosno stalno se primjenjuje jednaka porezna stopa. Progresivne su one koje rastu sukladno porastu porezne osnovice. Regresivne porezne stope karakterizira smanjenje u odnosu na porast porezne osnovice.⁵⁰

Kada govorimo oporezivanju dohotka u Republici Hrvatskoj možemo reći da se porez nameće na oporezivi dohodak pojedinaca prema progresivnim poreznim stopama. Progresivnost oporezivanja se smatra jednom od temeljnih vrijednosti poreza na dohodak budući se prilagođava sposobnosti plaćanja samog pojedinca pa se na taj način postiže pravednija raspodjela dohotka. Porez na dohodak u najvećem broju zemalja predstavlja osnovni porez čijom progresivnosti se održava pravednost poreznog sustava.⁵¹ Osim poreznih stopa veliku ulogu u progresiji oporezivanja imaju osnovni osobni odbitak kao i porezne olakšice koje osobito utječu na porezno opterećenje pojedinca uvažavajući tako njegovu ekonomsku i obiteljsku situaciju na koji način se smanjuje nejednakost oporezivanja odnosno pravednija preraspodjela poreznog opterećenja. Pojednostavljeno rečeno progresivnost oporezivanja znači da oni koji imaju veći dohodak trebaju plaćati porez po većoj poreznoj stopi dok oni koji imaju manji dohodak trebaju podnijeti porezno opterećenje po nižoj stopi. Za sustav poreza na dohodak kaže se da je progresivan ako omjer poreza i dohotka obveznika raste s porastom njegova dohotka.⁵²

⁵⁰ Šimurina, N., Šimović, H., Mihelja Žaja, M. i Primorac, M. (2012) *Javne Financije u Hrvatskoj*. Zagreb: Ekonomski fakultet u Zagrebu, str. 96-99

⁵¹ Kesner-Škreb, M. (2004) Porez na dohodak. *Financijska teorija i praksa*, 28 (1), str.141-143.

⁵² Urban, I. (2006) Što porez na dohodak u Hrvatskoj čini progresivnim? *Newsletter Instituta za javne financije*, broj 23. Dostupno na: <http://www.ijf.hr/newsletter/23.pdf>

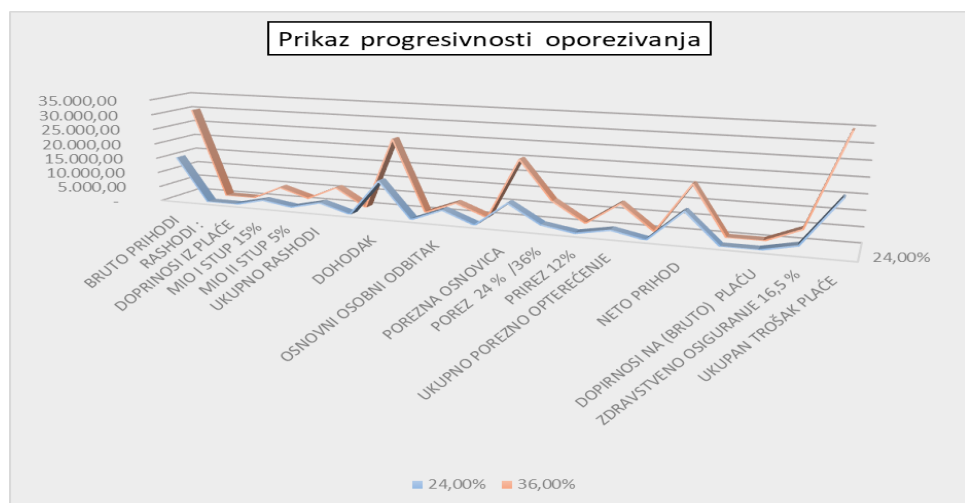
Tabela br. 4. Usporedba prihoda i poreznog opterećenja

Usporedba prihoda i poreznog opterećenja iz dva porezna razreda		
POREZNA STOPA	24,00%	36,00%
BRUTO PRIHODI	15.000,00	30.000,00
RASHODI :		
DOPRINOSI IZ PLAĆE		
MIO I STUP 15%	2.250,00	4.500,00
MIO II STUP 5%	750,00	1.500,00
UKUPNO RASHODI	3.000,00	6.000,00
DOHODAK	12.000,00	24.000,00
OSNOVNI OSOBNI ODBITAK	4.000,00	4.000,00
POREZNA OSNOVICA	8.000,00	20.000,00
POREZ 24 % /36%	1.920,00	7.200,00
PRIREZ 12%	230,40	864,00
UKUPNO POREZNO OPTEREĆENJE	2.150,40	8.064,00
NETO PRIHOD	9.849,60	15.936,00
DOPIRNOSI NA (BRUTO) PLAĆU		
ZDRAVSTVENO OSIGURANJE 16,5 %	2.250,00	4.500,00
UKUPAN TROŠAK PLAĆE	17.250,00	34.500,00

Izvor; izrada autora

U prethodnoj Tabeli br.3. prikazano je kako porezne stope kao jedan od elemenata kojim se postiže progresivnost oporezivanja dohotka utječu na pravednost oporezivanja pojedinca. Tako možemo vidjeti da u startu duplo veći dohodak nakon primjene veće porezne stope podnosi veće porezno opterećenje, dakle za državu izdvaja gotovo trostruko veći iznos, a nakon oporezivanja početna razlika neto prihoda se smanjuje i tako predstavlja smanjenje nejednakosti. Navedeno je također prikazano i grafički u sljedećem Grafu br. 2.

Graf 2. Prikaz progresivnosti oporezivanja

Izvor; izrada autora

5. RAZVOJ POREZA NA DOHODAK U REPUBLICI HRVATSKOJ I POREZNA REFORMA

Porez na dohodak nema dugu povijest, već je relativno novi porezni oblik koji se razvio u Engleskoj krajem 18. stoljeća, za potrebe financiranja rata protiv Napoleona.⁵³ Nakon rata i pobjede protiv Napoleona, porez na dohodak se prestao ubirati u engleskom poreznom sustavu, a zatim se sredinom 19. stoljeća ponovo počeo ubirati za potrebe financiranja javnih rashoda jer su se znatno smanjili prihodi od carina zbog prelaska na slobodnu trgovinu. Porez na dohodak u Engleskoj je poslužio kao inspiracija drugim europskim zemljama u uvođenju poreza na dohodak u svoje porezne sustave.⁵⁴

5.1. Razvoj poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj

Porez na dohodak i njegov razvoj u Republici Hrvatskoj od njezina nastanka do posljednje porezne reforme u režiji aktualne Vlade Republike Hrvatske koja je započela 2016. možemo promatrati kroz nekoliko faza koje su ukratko opisane u ovom potpoglavlju.⁵⁵

U Republici Hrvatskoj oblik poreza na dohodak se prvi put pojavljuje krajem 1990. godine kada je uveden tzv. „ratni porez“ na neto plaće i druge osobne dohotke. Takvo opterećenje dohotka se pokazalo vrlo visoko što je za posljedicu imalo izbjegavanje porezne obveze pa je to nametnulo potrebu sveobuhvatne porezne reforme fiskalnog sustava s naglaskom na fiskalnoj ulozi. U nastojanju da se porezni sustav učini skladnim sa poreznim sustavima u drugim razvijenim tržišnim privredama i da se slijede suvremeni trendovi poreznih reformi u svijetu početkom 1994.godine počela je temeljita porezna reforma.⁵⁶ Prvi Zakon o porezu na dohodak⁵⁷ u Republici Hrvatskoj se počeo primjenjivati 1994. godine, a obilježavao ga je sintetički (jedinstveni) model oporezivanja, što znači da se oporezivao ukupni prihod poreznog obveznika, zatim jednakost, pravednost i jednostavnost oporezivanja. Navedeni Zakon bio je na snazi do 2000. godine, a u međuvremenu je doživio niz izmjena i dopuna⁵⁸. Izmjene i dopune uglavnom su se odnosile na izmjene poreznih stopa i poreznih razreda, a

⁵³ Jelčić, B. (2001) *Javne financije*. Zagreb: RRiFPlus, str.222.

⁵⁴ Ibid, str.223

⁵⁵ Nađ, T. (2016) Povijest poreza na dohodak u RH. *Financijski klub*. Dostupno na: <http://finance.hr/povijest-poreza-na-dohodak-u-rh/> (pristupljeno 14.04. 2020.)

⁵⁶ Jurković, P. (2002) *Javne Financije*, Zagreb: Masmedia.

⁵⁷ NN 109/93

⁵⁸ NN 95/94, 106/96, 164/98 i 33/00

uveden je i prirez. Osnovica na koju se primjenjivao je bila najniža plaća na mjesečnoj odnosno godišnjoj razini. Osnovni odbitak je bio početnih 700,00 kn mjesečno, a da bi se kasnije povećao na 800,00 kuna, a zatim i 1.000,00 kuna.

Druga faza oporezivanja dohotka u Republici Hrvatskoj započinje 01. siječnja 2001. godine kada stupa na snagu Zakon o porezu na dohodak⁵⁹, a sve u cilju daljnjeg poreznog rasterećenja dohotka s naglaskom na pravednost i jednakost u oporezivanju. Osim toga pojavila se potreba za razvojem modernijeg i preglednijeg poreznog sustava koji bi pratio gospodarski razvoj i globalizaciju gospodarstava kako Hrvatske tako i ostalih zapadno europskih zemalja i zemalja u okruženju. Ovaj zakon je također podlegao višekratnim izmjenama i dopunama⁶⁰ osobito kada je riječ o poreznim razredima i poreznim stopama sve kako bi se porezni teret ravnomjernije rasporedio. Ovo razdoblje također karakterizira i donošenje Općeg poreznog zakona kojim se uređuje odnos poreznih obveznika i poreznih tijela koja primjenjuju porezne propise, zatim uvođenje u Zakon o porezu na dohodak olakšice za hrvatske ratne invalide i članove njihovih obitelji, olakšice za područja posebne državne skrbi, poticaji za zapošljavanje. U ovoj fazi razvoja se preciznije reguliralo odredbe koje su se odnosile na sprječavanje i smanjivanje utaje poreza.

Zakon o porezu na dohodak⁶¹ koji stupa na snagu 1. siječnja 2005. godine obilježava treću fazu oporezivanja dohotka u Republici Hrvatskoj od njezina nastanka, a njegov osnovni cilj je jednostavniji, pregledniji i razumljiviji propis oporezivanja dohotka. U ovoj fazi je uvedeno oporezivanje dohotka od samostalne djelatnosti te obveza poreza na dohodak od kapitala i dohotka od osiguranja, uveden je osobni identifikacijski broj građana (OIB), izmijenjen je obrazac IP (isplata plaće), obrazac ID-1 (izvješće o isplaćenom primitku) i Potvrda o isplaćenim primicima. Značajna izmjena u ovoj fazi je također smanjenje broja poreznih stopa kao i snižene stope poreza na dohodak. Ukinut je dodatni osobni odbitak, a primici od dividendi i udjeli u dobiti se oporezuju po stopi od 12% i to na iznose iznad 12.000,00 kuna koje umanje se priznaje u godišnjem obračunu poreza na dohodak.

Udio poreza na dohodak u ukupnim poreznim i proračunskim prihodima u Republici Hrvatskoj se smatra niskim, ali unatoč tome Hrvatska slovi za jednu od najopterećenijih zemalja porezom na dohodak u Europi, osobito ako uzmemo u obzir da je najviša stopa

⁵⁹ NN 127/00, izmjene i dopune NN 150/02

⁶⁰ NN 150/02, 163/03, 30/04

⁶¹ NN 177/04

poreza na dohodak u ovom razdoblju bila 40%, a prosječna stopa u Europskoj uniji je 37,68%, što je ispod prosječne najviše porezne stope zemalja OECD-a koja iznosi 41,58%.

Hrvatski porezni sustav je nastavio trend čestih izmjena poreznih propisa i u razdoblju od 2012. do 2015. godine.

5.2. Izmjene Poreza na dohodak – Četiri faze Porezne reforme 2016. – 2020.

Osnovne karakteristike svakog poreznog sustava trebale bi biti stabilnost, pravednost i učinkovitost što podrazumijeva da država oporezivanjem nastoji prikupiti čim više sredstava za financiranje svojih rashoda. Poželjno je, također, da porezni sustav nije podložan čestim promjenama jer time porezni obveznici gube pravnu sigurnost i povjerenje u sustav, a ako se i događaju promjene bi trebale biti u pozitivnom smjeru. Ništa manje važna karakteristika je i jednostavnost primjene sa što manje administracije.

Međutim, ako se osvrnemo na povijesni razvoj poreza u Republici Hrvatskoj vidljivo je da je bio podložan čestim promjenama što je odavalo nesigurnošću, nedovoljnim poznavanjem propisa, prevelikim poreznim opterećenjem, pa se nametnula potreba porezne reforme koja je trebala utjecati na poreznu nestabilnost. Slijedom toga je Vlada Republike Hrvatske u suradnji s Ministarstvom financija Republike Hrvatske 2016. godine provela cjelovitu analizu poreznog sustava te odredila jasne smjerove porezne politike i budućih promjena.⁶² Promjene su provedene kroz četiri faze koje su se primjenjivale od prvog siječnja 2017., 2018., 2019. te 2020. godine u kojoj su donesene razne promjene, a u ovom poglavlju naglasak stavljamo na izmjene koje se odnose na oporezivanje dohotka.

Ciljevi porezne reforme koje je postavila Vlada Republike Hrvatske su:

- smanjenja ukupnog poreznog opterećenja
- poticanja konkurentnosti gospodarstva
- izgradnje socijalno pravednijeg poreznog sustava
- stvaranje stabilnog, održivog i jednostavnog poreznog sustava što podrazumijeva
 - pojednostavljenje i pojeftinjenje porezne administracije

⁶²<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages/slike/vijesti/Zdravko%20Maric%20Kakav%20porezni%20sustav%20trebamo.pdf> (pristupljeno 17.04. 2020.)

- smanjenje troškova vođenja evidencija te ukidanje pojedinih obrazaca
- pružanje veće pravne sigurnosti poreznim obveznicima
- transparentniji i stabilniji porezni propisi⁶³

5.2.1. Prva faza porezne reforme

Prva faza reforme koja se odnosi na oporezivanje dohotka u Republici Hrvatskoj, a primjenjuje se od 01. siječnja 2017. sukladno Zakonu o porezu na dohodak⁶⁴, je najobuhvatnija od četiri ukupne koje su se odvijale u četiri faze kako je navedeno.

Najvažnije izmjene u odnosu na dosadašnje odredbe Zakona o porezu na dohodak jesu: ⁶⁵

- propisivanje utvrđivanja dohotka kao godišnjeg dohotka i konačnog dohotka. Godišnjim dohotkom smatra se tako dohodak koji ima izvor u primicima od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti i drugim primicima, dok se konačnim dohotkom smatraju oni koji imaju izvor u primicima od imovine i imovinskih prava, kapitala i osiguranja⁶⁶ te drugim primicima koji se smatraju konačnim. Godišnji dohodak se utvrđuje putem godišnje porezne prijave ili putem posebnog postupka utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak, a plaća se po poreznim stopama od 24% i 36% ovisno o visini porezne osnovice i to na način da se porezna stopa od 24% primjenjuje na godišnju poreznu osnovicu do visine 360.000,00 kuna, a porezna stopa od 36% na godišnju poreznu osnovicu iznad 360.000,00 kuna, dok su u ranijem zakonskim propisima bile određene stope od 12, 25 i 40 % pa se tako na primjer dohodak od nesamostalnog rada oporezivao po stopi od 12% od mjesečne porezne osnovice do visine 2.200,00 kuna, po stopi od 25% na razliku mjesečne porezne osnovice između 2.200,00 kuna i 13.200,00 kuna te po stopi od 40% na poreznu osnovicu iznad 13.200,00 kuna kako je već navedeno u Tabeli 2. Pod potpoglavljem Porezne stope. Konačni dohodak se oporezuje po jedinstvenim poreznim stopama od 12%, 24% i 36%, za razliku od ranijih poreznih stopa

⁶³Službene stranice Ministarstva financija RH, Kakav porezni sustav trebamo? Dr. Sc. Zdravko Marić., Zagreb, srpanj 2018. Dostupno na; <https://mfjn.gov.hr/UserDocsImages/slike/vijesti/Zdravko%20Maric%20Kakav%20porezni%20sustav%20treba%20mo.pdf> (pristupljeno 24.04.2020.)

⁶⁴ NN 115/16

⁶⁵ Službene stranice Ministarstva financija RH, Provedena porezna reforma 2017. – 2019., Zagreb, srpanj 2019. Dostupno na: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti/2019/07%20srpanj/26%20srpnja/pregled%20promjena%202016-2019%20-%2026%2007%2019%20PP.pdf> (pristupljeno 24.04.2020.)

⁶⁶ Trećim krugom porezne reforme od 01. siječnja 2019.godine više se ne smatra dohotkom

- koje su iznosile 12%, 25% i 40%, a porezni obveznici po osnovi tako ostvarenog dohotka nemaju mogućnost korištenja osobnog odbitka niti podnošenja godišnje porezne prijave.
- Omogućuje se poreznim obveznicima koji obavljaju samostalnu djelatnost ugostiteljstva i/ili trgovine, da porez na ostvareni dohodak mogu plaćati u paušalnom iznosu uz ostale propisane uvjete ako ne ukupni godišnji primitak veći od iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost, što od 01. siječnja 2018. godine iznosi 300.000,00 kn godišnje.
 - promijenjeno je obračunavanje i plaćanje predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada po stopama od 24 % i 36% na način da se porezna stopa od 24% primjenjuje na mjesečnu poreznu osnovicu do visine 17.500,00 kuna, a stopa od 36% na mjesečnu poreznu osnovicu iznad 17.500,00 kuna.
 - predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se i plaća po stopama od 24 % i 36% poreznim obveznicima –umirovljenicima, nakon čega se tako obračunati predujam poreza na dohodak umanjuje za 50%, kao i poreznim obveznicima koji imaju prebivalište ili boravište na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu stupnja razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara kako bi se dodatno potakao razvoj područja koja znatno zaostaju za nacionalnim prosjekom,
 - povećan je osnovni osobni odbitak koji se izračunava po koeficijentu od 1.5 na osnovicu osobnog odbitka koja iznosi 2.500,00 kuna, pa se tako dobiveni iznos od 3.750,00 kuna zaokružuje na stoticu radi čega se iznos od 3.800,00 kuna smatra osnovnim osobnim odbitkom i odnosi se na sve porezne obveznike koji ostvaruju godišnji dohodak neovisno o tome radi li se o radniku, umirovljeniku ili drugoj osobi koja ostvaruje dohodak,
 - izmijenjeni su koeficijenti za uvećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove i djecu s 0,5 na 0,7 te za invalidnost s 0,3 ili 1 na 0,4 ili 1,5,⁶⁷
 - iznos primitaka koji se ne uzimaju u obzir kod određivanja iznosa do kojeg se neka osoba može smatrati uzdržavanim članom je povećan sa 13.000,00 kuna na 15.000,00 kuna.⁶⁸

⁶⁷ Ministarstvo financija RH, 2016. Nacrt prijedloga zakona o porezu na dohodak. Dostupno na: <https://www.porezna-uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/ZAKON%20O%20POREZU%20NA%20DOHODAK%20%2011%202016%20%20KONAČNO%20iza%2010.pdf> (pristupljeno 24.04.2020.)

⁶⁸ Službene stranice Hrvatskog Sabora, P.Z. br. 784, Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dohodak. Dostupno na: https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-11-26/185502/PZ_784.pdf (pristupljeno 24.04.2020.)

Provedbom navedenih izmjena cit. Zakona došlo je do rasterećenja dohotka od nesamostalnog rada kroz povećanje iznosa osobnog odbitka, širenje poreznih razreda te snižavanje najviše porezne stope, smanjena je prosječna stopa oporezivanja rada te je na taj način i povećan broj osoba čiji dohodak ne podliježe oporezivanju.

5.2.2. Druga faza porezne reforme

Druga faza promjena je stupila na snagu 01. siječnja 2018. temeljem čl.99. Zakona o porezu na dohodak⁶⁹, a podrazumijeva slijedeće promjene:⁷⁰

- osnovni osobni odbitak može se uvećati za djecu i uzdržavane članove kako je već navedeno pod poglavljem „osobni odbitak“, a novom izmjenom je propisano da se dijete smatra djetetom kojeg roditelji, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju. Djecom se smatraju i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja, a uzdržavanim članovima uže obitelji smatraju se: bračni drug, roditelji poreznog obveznika, djeca nakon prvog zaposlenja te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu.⁷¹
- osobni odbitak, pripadnost općini ili gradu kao i ostali podaci bitni za utvrđivanje predujma poreza na dohodak utvrđuju se isključivo na temelju porezne kartice koju za porezne obveznike imaju poslodavci, isplatitelji dohotka, mirovine ili sam obveznik, a od 1. siječnja 2018. godine Porezna uprava istu može dostavljati poslodavcu ili samom poreznom obvezniku i elektroničkim putem (putem sustava ePorezna). Poreznu karticu su poslodavci i isplatitelji dohotka dužni čuvati dok porezni obveznik kod njih radi. Svaka promjena podataka koja utječe na utvrđivanje predujma poreza na dohodak mora se dostaviti Poreznoj upravi u roku od 30 dana od nastanka promjene putem sustave e-građanin ili osobno u nadležnoj ispostavi.
- prilikom utvrđivanja dohotka od samostalne djelatnosti 50% izdataka u svezi s vlastitim ili unajmljenim osobnim motornim vozilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz poduzetnika, poslovodnih i drugih zaposlenih osoba, ako se po osnovi korištenja tih

⁶⁹ NN 115/16

⁷⁰https://www.porezna-uprava.hr/HRpress/Documents/Promjene%20propisa%20koje%20su%20stupile%20na%20snagu%20s%2011_%20-202018.pdf (pristupljeno 24.04.2020.)

⁷¹ čl.26. Zakona o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20

sredstava za osobni prijevoz ne utvrđuje plaća ili drugi dohodak, se ne priznaju kao porezni izdatak,⁷²

- porezna uprava od 01. siječnja 2018. godine može putem sustava e-Porezna omogućiti isplateljima primitaka kojima se utvrđuje drugi dohodak, dohodak od imovinskih prava, kapitala i osiguranja, uvid u podatke iz svojih službenih evidencija, a koji se odnose na pripadnost općini ili gradu primatelja,⁷³ s napomenom da su naknadno temeljem čl.28. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak⁷⁴ u trećoj fazi porezne reforme koja je stupila na snagu 01. siječnja 2019. godine isplatelji dohotka od osiguranja izuzeti iz navedene mogućnosti uvida u podatke Porezne uprave.

5.2.3. Treća faza porezne reforme

Od 1. siječnja 2019. godine primjenjuje se Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 106/18), a najvažnije izmjene koje donosi su:

- proširenje godišnje porezne osnovice za primjenu stope od 24% s 210.000,00 kuna, koja je bila na snazi od 01. siječnja 2017., na 360.000,00 kuna, što znači da se godišnji dohodak do iznosa 360.000,00 kuna oporezuje po stopi do 24%, a godišnji dohodak koji prelazi iznos od 360.000,00 kuna po stopi od 36%, što podrazumijeva i promjenu na mjesečnoj razini porezne osnovice na način da se ista proširila sa 17.500,00 kuna na 30.000,00 kuna,⁷⁵
- prilikom utvrđivanja prava na osobni odbitak za uzdržavane članove od 01. siječnja 2019. ne uzimaju se u obzir: stipendije, nagrade za izvrsnost učenika i studenata i bespovratna sredstva koja se isplaćuju iz proračuna, fondova i programa Europske unije u svrhe obrazovanja i usavršavanja neovisno o iznosu, odštete od osiguranja isplaćene zbog teške ozljede i priznate invalidnosti i potpore djetetu za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja, koju poslodavac isplaćuje djetetu umrlog radnika ili djetetu bivšeg radnika,⁷⁶
- izjednačen je porezni tretman primitaka u naravi po osnovi dodjele ili opsijske kupnje vlastitih dionica u okviru dohotka od kapitala po stopi od 24% neovisno radi li se o

⁷² čl.33. Zakona o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20

⁷³ čl.83. Zakona o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20

⁷⁴ NN 106/18

⁷⁵ čl.8. i čl.10. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, NN 106/18

⁷⁶ čl.7. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, NN 106/18

radnicima ili drugim povezanim osobama te neovisno o tome kotiraju li dionice društva na burzi ili ne,

- primici ostvareni po osnovi privremenih odnosno povremenih poslova u poljoprivredi oporezuju se po stopi od 12% kao konačan drugi dohodak što znači da isti ne ulazi u godišnji obračun tj. konačno se oporezuje po najnižoj poreznoj stopi,⁷⁷
- propisana je obveza predstavničkim tijelima jedinica lokalne samouprave da donesu odluke kojima se propisuje visina paušalnog poreza po krevetu odnosno po smještajnoj jedinici u kampu kako bi se omogućilo jedinicama lokalne samouprave da upravljaju visinom poreza u skladu s fiskalnim potrebama i ciljevima gospodarskog razvoja, a ukoliko predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ne donese takvu odluku u tom slučaju primjenjuje se visina poreza od 750,00 kuna po krevetu,⁷⁸
- ukinut je dohodak od osiguranja te se dohotkom više ne smatraju uplaćene i porezno priznate premije dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja niti uplaćene i porezno priznate premije životnog osiguranja.⁷⁹

5.2.4. Četvrta faza porezne reforme

Posljednje izmjene porezne reforme stupile su na snagu 01. siječnja 2020. godine temeljem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak⁸⁰; ⁸¹

- povećan osnovni osobni odbitak s 3.800 kn na 4.000 kn, što znači da se za 200,00 kuna smanjuje porezna osnovica poreznog obveznika,
- umanjena porezna obveza za 100% mladima do 25 godina života te za 50% mladima od 26 do 30 godina života za plaću do godišnje osnovice od 360.000,00 kn, što znači da osobe do 25 godina koje ostvaruju dohodak neće plaćati porez na isti, dok će osobe između 26 i 30 godina biti oslobođene za polovicu poreznog opterećenje. Međutim navedeno rasterećenje mladi neće osjetiti na svojim mjesečnim primanjima već će se ono

⁷⁷ čl.15. i čl.78.a Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, NN 106/18

⁷⁸ čl.17. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, NN 106/18

⁷⁹ Vlada RH, P.Z. br. 784, Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dohodak, Dostupno na: https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-11-26/185502/PZ_784.pdf čl.20., 21. i 22. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, NN106/18 (pristupljeno 30.04.2020.)

⁸⁰ NN121/19

⁸¹ Službene stranice Porezne uprave RH, dostupno na: <https://www.porezna-uprava.hr/Stranice/PoreznaReforma2019.aspx> (pristupljeno 02.05.2020.)

utvrđivati godišnjim obračunom poreza tako da će preplaćeni predujam poreza na dohodak biti vraćen u 2021. godini,

- u cenzus od 15.000,00 kuna za uzdržavanog člana ne ulaze naknade učenicima dualnog obrazovanja i nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja. Naime, porezni obveznik može koristiti porezne olakšice za uzdržavanog člana koji je učenik ili student pod uvjetom da isti ne ostvari prihode veće od 15.000,00 kuna godišnje u kojem slučaju se gubi pravo na poreznu olakšicu poreznom obvezniku za cijelo porezno razdoblje. Kako porezni obveznici ne bi izgubili ovu pogodnost politika izmjene poreza na dohodak je išla u smjeru proširenja prihoda koji se ulaze u kategoriju cenzusa od 15.000,00 kuna pa su se tako iz navedenog izuzele odštete od osiguranja isplaćene zbog teške ozljede i priznate invalidnosti, stipendije, nagrade za izvrsnost učenika i studenata, potpore djetetu za školovanje,
- proširen obuhvat primitaka na koje se ne plaća porez na dohodak:
 - primici koje fizičke osobe ostvaruju po osnovi darovanja prikupljenih u humanitarnim akcijama i javno oglašenim akcijama koje imaju općekorisnu svrhu
 - naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja do propisanog iznosa
- uplate premije dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika do propisanog iznosa
- poslodavcima se omogućava uvid u poreznu karticu pri isplati plaće bivšim radnicima za posljednji mjesec rada, a najkasnije do dana dospelosti plaće za posljednji mjesec rada kod tog poslodavca
- poslodavcu/isplatitelju plaće omogućava se uvid u neiskorišteni iznos osobnog odbitka bivšeg radnika najkasnije do dana dospelosti plaće s ciljem administrativnog rasterećenja
- poslodavcu/isplatitelju omogućava se uvid u isplaćene neoporezive primitke koje radnik može ostvariti od više poslodavaca zbog čega ti radnici više nemaju obvezu podnošenja izjava o primljenim neoporezivim primicima
- izjednačen porezni tretman otpisa pojedinih tražbina kod obveznika poreza na dohodak od samostalne djelatnosti i kod obveznika poreza na dobit
- porez i prirez porezu na dohodak od najma u turizmu u paušalnom iznosu plaća se prema mjestu gdje se nekretnina odnosno smještajna jedinica nalaze neovisno o prebivalištu poreznog obveznika,

- propisana obilježja nesamostalnog rada utvrđivanjem kroz tri kriterija:⁸²
 - kontrola ponašanja
 - financijska kontrola
 - odnos među strankama
- pojednostavljen način izvješćivanja o primljenim inozemnim primicima.

⁸² Službene stranice Porezne uprave RH, dostupno na;
<https://www.porezna-uprava.hr/Stranice/PoreznaReforma2019.aspx> (pristupljeno 02.05.2020.)

6. DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA

6.1. Što je nesamostalni rad?

Nesamostalan je rad svaki rad u kojemu posloprimac radi po uputama svojeg poslodavca. Posloprimac ne snosi nikakav poslovni rizik, a u posao ulaže samo svoj rad, dok poslodavac određuje uvjete rada kao što su mjesto, vrsta i vrijeme rada.⁸³

6.2. Primici od nesamostalnog rada i izdaci

Sukladno odredbi članka 21. Zakona o porezu na dohodak⁸⁴ primici po osnovi nesamostalnog rada smatraju se:

- svi primici koje poslodavac u novcu ili u naravi isplaćuje ili daje radniku po osnovi radnog odnosa, prema propisima koji uređuju radni odnos, a to su:
 - plaća
 - primici po osnovi naknada, potpora, nagrada i drugog, koje poslodavac isplaćuje ili daje radnicima iznad propisanih iznosa
 - plaća koju radniku umjesto poslodavca isplati druga osoba
 - naknada članu uprave i/ili izvršnom direktoru koji kao radnik u radnom odnosu obavlja određene poslove za poslodavca sukladno zakonu kojim se uređuju radni odnosi
 - svi drugi primici koje poslodavac isplaćuje ili daje radniku vezano uz radni odnos i odnos poslodavca i radnika bez obzira na oblik i način isplate ili temelja za isplatu, osim ako je ovim Zakonom drukčije uređeno
- poduzetnička plaća koja ulazi u rashod pri utvrđivanju poreza na dobit
- primici (plaća)

Odredbom članka 23. Zakona o porezu na dohodak⁸⁵ izdaci koji se oduzimaju od primitaka su uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja iz primitka ili doprinosi za mirovinska osiguranja ako su sukladno odredbama zakona kojim se uređuju doprinosi za obvezna

⁸³ Službene stranice Instituta za javne financije, Porezni vodič, dostupno na; http://www.ijf.hr/porezni_vodic/3-04/3dohodak.pdf (pristupljeno 07.05.2020.)

⁸⁴ NN 115/16

⁸⁵ NN 115/16

osiguranja propisani kao doprinosi koji se utvrđuju na osnovicu, a porezni obveznik je sam za sebe obveznik tako utvrđenih doprinosa.

6.3. Dohodak od nesamostalnog rada

Dohodak od nesamostalnog rada razlika je između svih primitaka i izdataka nastalih tijekom poreznog razdoblja. Na tako dobiveni dohodak primjenjuju se porezne stope te prirez porezu na dohodak da bi se dobio iznos mjesečnog predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada kojega na račun Porezne uprave uplaćuje poslodavac za zaposlenika, odnosno isplatitelj mirovine za umirovljenika. Nadalje razlika između dohotka te uplaćenog predujma poreza na dohodak i prireza predstavlja neto prihod poreznog obveznika.

Osim navedenog ukupni trošak plaće čine i doprinosi na bruto plaću, a to su doprinosi za zdravstveno osiguranje koji se obračunavaju na bruto plaću po stopi od 16,5 % počevši od 01. siječnja 2019. godine. Do te izmjene Zakona o porezu na dohodak doprinose na bruto plaću su činili:

- doprinosi za zdravstveno osiguranje za koji je stopa iznosila 15%,
- doprinosi za zaštitu zdravlja na radu koji se obračunavao po stopi od 0,5 % te
- doprinosi za zapošljavanje po stopi od 1,7 %.

U Tablici 4. prikazuje se koliko su česte izmjene Zakona o porezu na dohodak utjecale na plaću jednog službenika srednje stručne spreme s radnim stažom od deset godina, pod pretpostavkom da živi u Zadru na kojem području se prirez obračunava po stopi od 12 %.

Tabela br. 5. Utjecaj poreznih izmjena na plaću

Prikaz obračuna plaće službenika sukladno promjenama osnovice, osnovnog osobnog odbitka i doprinosa na bruto plaću u okviru porezne politike Republike Hrvatske od 2017. do 2020.						
Period	01.01. - 31.07.2017.	01.08. - 31.10.2017.	1.11.17.-31.12.18	01.01. - 31.08.2019.	01.09.2019.	OD 01.01.2020.
OSNOVICA	5.211,02	5.315,24	5.421,54	5.584,19	5.695,87	5.809,79
PROPISANI KOEFICIJENT	0,854	0,854	0,854	0,854	0,854	0,854
MINULI RAD	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
REDOVAN RAD	4.450,21	4.539,21	4.630,00	4.768,90	4.864,27	4.961,56
MINULI RAD	222,51	226,96	231,50	238,44	243,21	248,08
BRUTO	4.672,72	4.766,18	4.861,49	5.007,34	5.107,49	5.209,64
DOPRINOSI IZ PLAĆE						
MIO I STUP 15%	700,91	714,93	729,22	751,10	766,12	781,45
MIO II STUP 5%	233,64	238,31	243,07	250,37	255,37	260,48
UKUPNO	934,54	953,24	972,30	1.001,47	1.021,50	1.041,93
DOHODAK	3.738,18	3.812,94	3.889,20	4.005,87	4.085,99	4.167,71
OSNOVNI OSOBNI ODBITAK	3.800,00	3.800,00	3.800,00	3.800,00	3.800,00	4.000,00
POREZNA OSNOVICA	0,00	12,94	89,20	205,87	285,99	167,71
POREZ 24 %	0,00	3,11	21,41	49,41	68,64	40,25
PRIREZ 12%	0,00	0,37	2,57	5,93	8,24	4,83
UKUPNO	0,00	3,48	23,98	55,34	76,87	45,08
NETO PRIHOD	3.738,18	3.809,46	3.865,22	3.950,54	4.009,12	4.122,63
DOPRINOSI NA (BRUTO) PLAĆU						
ZDRAVSTVENO OSIGURANJE 15 %, 16,5 %	700,91	714,93	729,22	826,21	842,74	859,59
Doprinos za zaštitu zdravlja na radu 0,5 %	23,36	23,83	24,31			
Doprinos za zapošljavanje 1,7 %	79,44	81,02	82,65			
UKUPAN TROŠAK PLAĆE	5.476,43	5.585,96	5.697,67	5.833,55	5.950,22	6.069,23

Izvor: Izrada autora

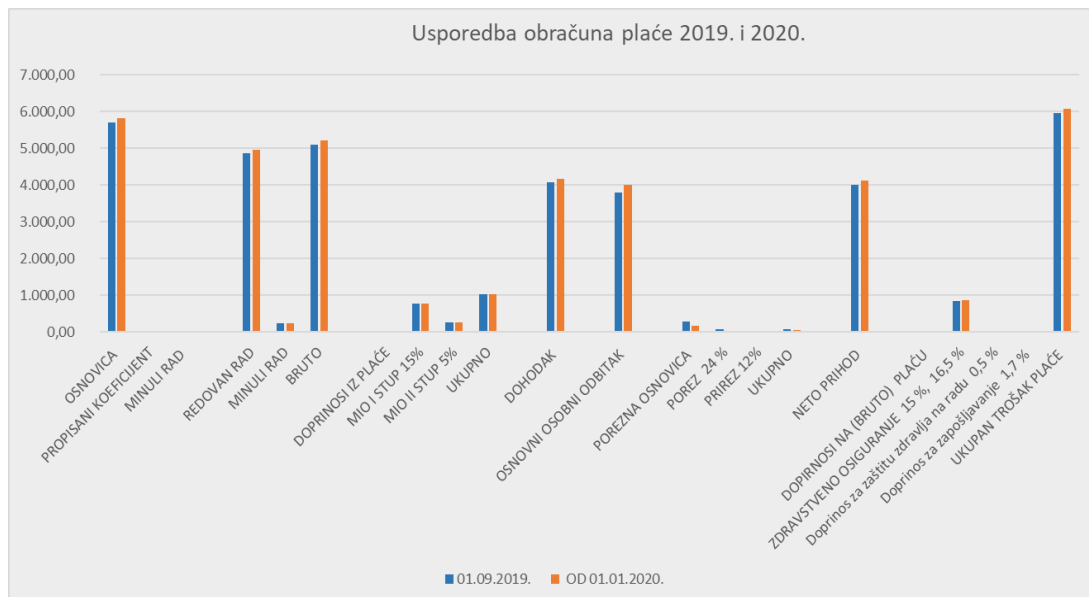
Iz prethodnog prikaza vidljivo je kako porezne promjene utječu na plaću jednog službenika za period od 2017. do 2020. godine. Politika Vlade Republike Hrvatske imala je osim cilja porezno rasteretiti poreznog obveznika općenito utjecati na povećanja plaća u javnom sektoru pa se između ostalog uz sve izmjene Zakona o porezu na dohodak sukladno Kolektivnom ugovoru za državne i službenike i namještenike u navedenom periodu u šest navrata mijenjala osnovica za izračun plaće na način koji je vidljiv u Tabeli 4. Tako možemo vidjeti da se sa svakom izmjenom dohodak službenika srednje stručne spreme povećavao prosječno za 85,91 kunu, a njegov neto prihod prosječno za 76,98 kuna.

Kada promatramo primjer možemo vidjeti kako početkom 2017. godine porezni obveznik nije niti bio zadužen za predujam poreza na dohodak budući je njegov dohodak bio ispod osnovnog osobnog odbitka. Kako je Vlada Republike Hrvatske izglasavala povećanja osnovice u razdoblju od 01. siječnja 2017. do 01. siječnja 2020. vidimo da je to rezultiralo osim povećanjem prihoda isto tako i povećanjem porezne obveze za službenika i to sa svakom izmjenom prosječno za 35,16 kuna iz čega je vidljiva progresivnost oporezivanja,

odnosno što su veći prihodi porezna obveza je veća. Međutim kako je politika Vlade bila u nastojanju rasteretiti porezne obveznike u tom pravcu je posljednjim izmjenom Zakona o porezu na dohodak povećan osnovni osobi odbitak na 4.000,00 kuna pa je na taj način prihod službenika veći, a porezno opterećenje manje, u ovom slučaju za 31,79 kuna.

Ukoliko promatramo i uspoređujemo 2019. godinu s posljednjom izmjenom osnovice za izračun plaće u javnom sektoru i osnovnim osobnim odbitkom od 3.800,00 kuna i 2020. godinu u kojoj je povećana osnovica kao i osnovni osobni odbitak na 4.000,00 kuna možemo vidjeti kako dohodak poreznog obveznika raste, a porezno opterećenje pada, te time i neto prihod raste, što je slikovito prikazano u sljedećem Grafu 3.

Graf 3. Usporedba obračuna plaće 2019. i 2020.

Izvor; izrada autora

7. ZAKLJUČAK

Porezi su najznačajniji prihod države kojim ona podmiruje svoje javne izdatke, a prihoduje ih oporezivanjem fizičkih i pravnih osoba s fiskalnim ciljem da namakne što više novca kao i nefiskalnim ciljem kojim kreira ekonomsku i socijalnu politiku države. Najizdašniji porezi su porez na dohodak, porez na dobit i porez na dodanu vrijednost. Jedan od najkompleksnijih i najvažnijih je porez na dohodak koji spada u skupinu izravnih poreza, a u Republici Hrvatskoj se oporezuje po progresivnim poreznim stopama što znači da oni koji ostvaruju veće prihode plaćaju više poreza od onih koji ostvaruju manje prihode na koji način se pridonosi pravednijoj raspodjeli poreznog opterećenja, a na progresivnost, osim poreznih stopa, utječu porezni razredi te osobito raspodjela poreznih olakšica kod kojih obiteljska situacija poreznog obveznika uvelike pridonosi smanjenju poreznog opterećenja. Dohodak se oporezuje po sintetičkom (jedinstvenom) modelu koji znači da oporezivanju podliježe ukupno ostvareni dohodak u poreznom razdoblju sukladno važećim poreznim razredima i poreznim stopama. Oporezivanju podliježu primici ostvareni od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, kapitala, imovine i imovinskih prava i drugi primici.

U Republici Hrvatskoj je porez na dohodak prvi put zakonom reguliran 1994. godine, a posljednji Zakon o porezu na dohodak donesen 2016. godine, a svi zakoni su podlegli izmjenama i dopunama u nekoliko navrata. Svaki porezni sustav bi trebao biti stabilan, siguran, neutralan, pravedan, administrativno jednostavan i učinkovit. Porezni sustav Republike Hrvatske je od samih početaka podložan čestim promjenama i poreznim reformama i to sve u cilju smanjenja poreznog opterećenja poreznog obveznika, poticanja razvoja gospodarstva, sprječavanja pojave utaje poreza, kreiranja stabilnosti, pravednosti i jednostavnosti sustava. Navedeni ciljevi kod oporezivanja dohotka su se nastojali ostvarivati, između ostalog, osobito promjenama poreznih razreda, smanjenja poreznih stopa, smanjenja broja poreznih stopa, izmjenama osobnih odbitaka i uvećanja osobnih odbitaka primjenom olakšica, uvođenjem područja posebne državne skrbi koja su bila oslobođena poreznih opterećenja, uvođenjem olakšica za premije osiguranja, proširivanjem godišnje porezne osnovice, povećanjem cenzusa za uzdržavane članove kao i umanjeње porezne obveze za 100% mladima do 25 godina i 50% mladima od 26 do 30 godina života.

Prihodi proračuna ostvareni oporezivanjem dohotka u najvećoj mjeri se oslanjaju na dohodak od nesamostalnog rada koji u glavnini čine plaće i mirovine. U ovom radu je za primjer oporezivanja uzet dohodak službenika srednje stručne spreme budući glavnina poreznih obveznika spada u tu skupinu prema stupnju obrazovanja. Proizlazi tako da promjene poreza na dohodak u okviru posljednje porezne reforme rezultiraju time da porezni obveznici ostvaruju sve veće neto prihode kroz povećanje osnovice za izračun plaće te povećanje osnovnog osobnog odbitka. Daljnje reforme u smjeru smanjenja oporezivanja dohotka od nesamostalnog rada su upitne jer je navedeni porez prihod jedinica lokalne samouprave pa bi time i njihovo financiranje bilo dovedeno u pitanje. Iz svega navedenog se može zaključiti da porezni sustav Republike Hrvatske ide puževim korakom prema stabilizaciji u jednakoj mjeri kao i porezno rasterećenje poreznih obveznika.

LITERATURA

Stručna literatura:

1. Bejaković, P. (2012) Odrednice pravednosti, učinkovitosti i administrativne složenosti poreznih izdataka. U Bratić, V. i Fabris, M., ur. Zbornik radova s konferencije: *Skrivena javna potrošnja: Sadašnjost i budućnost poreznih izdataka*. Zagreb: Institut za javne financije. Dostupno na: http://www.ijf.hr/upload/files/file/javna_potrosnja/Bejakovic.pdf
2. Bratić, V. (2007) Prikaz knjige C. Adams: Za dobro i zlo – utjecaj poreza na kretanje civilizacije. *Financijska teorija i praksa*, 30 (1), str. 85-88. Dostupno na: https://bib.irb.hr/datoteka/529324.a_Za_dobro_i_zlo_-_prikaz_bratic.pdf
3. Bronić Mihaela, (travanj 2007), Kako se dijele prihodi od poreza i prireza na dohodak?, *Newsletter Instituta za javne financije*, broj 27. Dostupno na: <http://www.ijf.hr/newsletter/27.pdf>
4. Jelčić B. *Nauka o financijama i financijsko pravo*, Zagreb: Narodne novine d.d.
5. Jelčić, B. (1994) *Financijsko pravo i financijska znanost*, Zagreb: Narodne Novine d.d.
6. Jelčić, B. (2001) *Javne financije*, Zagreb: RRiF Plus
7. Jelčić, B. et. al. (2008) *Financijsko pravo i financijska znanost*. Zagreb: Narodne novine d.d.
8. Jurković, P. (2002) *Javne Financije*, Zagreb: Masmedia.
9. Kesner-Škreb, M. (1995) Načela oporezivanja. *Financijska praksa*, 19 (1) Dostupno na: http://www.ijf.hr/pojmovnik/nacela_oporezivanja.htm
10. Kesner-Škreb, M. (1997) Stope poreza na dohodak. *Financijska praksa*, 20 (4), str. 583-585. Dostupno na: http://www.ijf.hr/pojmovnik/stope_poreza_na_dohodak.htm (pristupljeno 03.05.2020.)
11. Kesner-Škreb, M. (2004) Porez na dohodak. *Financijska teorija i praksa*, 28 (1), str. 141-143. Dostupno na: <https://www.ijf.hr/hr/korisne-informacije/pojmovnik-javnih-financija/15/porez-na-dohodak/290/porez-na-dohodak/292/>
12. Mijatović, N. (2004) Ciljevi oporezivanja. *Pravo i porezi*, br. 9, str. 46. Dostupno na: <https://www.rrif.hr/clanak-6944.htm>
13. Nađ, T. (2016) Povijest poreza na dohodak u RH. Financijski klub. Dostupno na: <http://finance.hr/povijest-poreza-na-dohodak-u-rh/>
14. Šimurina, N., Šimović, H., Mihelja Žaja, M. I Primorac, M. (2012) *Javne Financije u Hrvatskoj*. Zagreb: Ekonomski fakultet u Zagrebu
15. Uljanić I., Bartolec.S. (2015) Osobni-odbitak značajke, povijesni pregled i izmjene, *Porezni vjesnik* 1/2015, str. 46-72.
16. Urban, I. (2006) Što porez na dohodak u Hrvatskoj čini progresivnim? *Newsletter Instituta za javne financije*, broj 23. Dostupno na: <http://www.ijf.hr/newsletter/23.pdf>

Zakoni, pravilnici i uredbe:

1. Pravilnik o porezu na dohodak (NN 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19 i 1/20)
2. Uredba o načinu financiranja decentraliziranih funkcija te izračuna iznosa pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 2019. godinu (NN 272019)
3. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 106/18, 121/19, 32/20)

4. Zakon o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17)
5. Zakon o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20)
6. Zakona o financiranju jedinica lokalne samouprave (NN 127/27)

Ostali izvori i web stranice:

1. <http://www.efos.unios.hr/javne-financije/wp-content/uploads/sites/204/2013/04/V.-POREZNI-SUSTAV-RH-2017.pdf> (pristupljeno 18.04.2020.)
2. <http://www.efzg.unizg.hr/UserDocsImages/fin/nsokol/1.%20POJAM%20I%20VRSTE%20JAVNIH%20PRIHODA%202015.pdf> (pristupljeno 16.4.2020.)
3. http://www.ijf.hr/porezni_vodic/3-04/3dohodak.pdf (pristupljeno 07.05.2020.)
4. <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti/2019/07%20srpanj/26%20srpnja/pregled%20promjena%202016-2019%20-%2026%2007%2019%20PP.pdf> (pristupljeno 24.04.2020.)
5. https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/Porezni-sustav-RH.aspx (pristupljeno 18.04.2020.)
<https://www.porezna-uprava.hr/Stranice/PoreznaReforma2019.aspx>(pristupljeno 02.05.2020.)
6. https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-11-26/185502/PZ_784.pdf (pristupljeno 24.04.2020.)
7. <https://www.tpportal.hr/biznis/clanak/drzava-nece-vise-vidjeti-prihod-od-poreza-na-dohodak-to-ide-jedinicama-lokalne-samouprave-20170918> (pristupljeno 24.06.2020.)
8. Ministarstvo financija RH (2016) Nacrt prijedloga Zakona o porezu na dohodak. Dostupno na:
<https://www.porezna-uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/ZAKON%20O%20POREZU%20NA%20DOHODAK%202011%202016%20%20KONAČNO%20iza%2010.pdf> (pristupljeno 24.04.2020.)
9. Ministarstvo financija RH (2018.) Kakav porezni sustav trebamo? Dostupno na:
<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages/slike/vijesti/Zdravko%20Maric%20Kakav%20porezni%20sustav%20trebamo.pdf> (pristupljeno 17.04. 2020.)
10. Vlada Republike Hrvatske (2019) Konačni prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak br.784. Dostupno na:

Popis tabela i grafova:

1. Graf 1. Prikaz kretanja osnovnog osobnog odbitka od 2015. do danas
2. Graf 2. Prikaz progresivnosti oporezivanja
3. Graf 3. Usporedba obračuna plaće 2019. i 2020.
4. Tabela br. 1. Osnovni osobni odbitak 1994. – 2020.
5. Tabela br. 2. Osnovni osobni odbitak i uvećanje osnovnog osobnog odbitka
6. Tabela br. 3. Prikaz poreznih stopa i mjesečne osnovice od 2016. do 2020.
7. Tabela br. 4. Usporedba prihoda i poreznog opterećenja
8. Tabela br. 5. Utjecaj poreznih izmjena na plaću